

Behoud cultureel erfgoed vraagt samenwerking

Momenteel wordt in Culemborg hard gewerkt aan de bouwstenen voor een stadsvisie. Dit als input voor het op te stellen omgevingsplan in het kader van de omgevingswet. Als het aan het CDA ligt worden in dit omgevingsplan ook regels voor het cultureel erfgoed opgenomen. Het behoud van cultureel erfgoed in Culemborg vinden wij van groot belang. Zonder monumentale gebouwen als het oude stadhuis, de kerkgebouwen en het Elisabeth Weeshuis zou onze binnenstad er heel anders uitzien en functioneren. Het behoud van cultureel erfgoed begint bij het gesprek met alle betrokkenen. De lokale CDA fractie nodigde daarom Culemborgse organisaties en provinciale statenleden uit voor een werkbezoek.

Zes monumentale gebouwen

Tijdens het werkbezoek van de statenleden werden zes monumentale pronkstukken in de binnenstad bezocht. Naast een afvaardiging van het Elisabeth Weeshuis Museum, de Stichting Elisabeth Weeshuis (Protectoren), de Raad van Kerken en een makelaar waren vertegenwoordigers van de vijf monumentale kerkgebouwen (Rooms Katholieke Barbarakerk, de Evangelisch Lutherse Kerk, de Grote of Barbarakerk, de Nederlands Gereformeerde Kerk en de Oud-Katholieke Kerk) aanwezig.

Meer dan een hoop stenen

Lijsttrekker voor het CDA Gelderland en woordvoerder voor de provinciale fractie op het gebied van cultureel erfgoed, Gerhard Bos liet weten dat er achter deze monumentale kerkgebouwen meer schuil gaat dan een hoop stenen. "Het zijn plekken waar mensen rouwen en trouwen. Dat mag niet verloren gaan." Vanuit de provincie denkt Bos, graag mee om kerkgenootschappen en andere oude gebouwen verder te kunnen ondersteunen. Dit niet alleen om er voor te zorgen dat mensen naar hun kerk kunnen gaan, maar ook om deze gebouwen en hun maatschappelijke functie te behouden voor de stad. Restauratiesubsidies, hulp bij herbestemming en het uitwisselen van ervaringen op het gebied van duurzaamheid kan daarbij helpen deze gebouwen voor de toekomst te behouden."

Kijken naar de toekomst

In Culemborg staan momenteel meerdere kerken op het punt om een keuze te maken rondom hun kerkgebouwen. Het maken van die keuzes gaat mogelijk consequenties hebben voor de wijze waarop dit culturele erfgoed voor de komende generaties bewaart en toegankelijk blijft. Het CDA ziet graag onderzocht welke mogelijkheden er zijn om dit cultureel erfgoed voor de stad te behouden. CDA raadslid Marco van Zandwijk, initiatiefnemer van het werkbezoek, kijkt terug op een geslaagde rondgang langs de zes monumentale gebouwen. "Het werkbezoek moet ons helpen om op lokaal niveau zicht te krijgen of en hoe wij hier in het omgevingsplan rekening mee moeten gaan houden. Ondanks de aanwezige verschillen bleek er opvallend veel overlap te zitten in de problematiek waar de organisaties tegen aanlopen. Meerdere kerken lukt het maar net de gebouwen in stand te houden. Binnen nu en tien jaar staan zij voor de onmogelijke situatie dekking te moeten vinden voor grote uitgaven aan het onderhoud, verduurzaming en herstel van inrichtingselementen. Een samenhangende 'kerkenvisie' waarin wordt nagedacht over de toekomst van deze gebouwen en hun functies, is zeker met een oog op de toekomst dan ook geen vreemde gedachte" aldus van Zandwijk.

Culturele infrastructuur

Voor het CDA Culemborg is het belangrijk dat er in de gemeente een fundamentele discussie gaat plaatsvinden om historische (kerk)gebouwen te behouden voor de stad. Vijf monumentale gebouwen die door kerkgenootschappen worden beheerd vormen een sterk fundament voor de culturele infrastructuur van de stad. In de gebouwen worden kerkdiensten en missen gevierd. Daarnaast worden ze gebruikt voor kunstroutes, opera's, concerten, opvoeringen, en manifestaties. Kortom deze gebouwen huisvesten door het jaar heen tal van activiteiten, waar veel Culemborgers gebruik van maken. Het culturele erfgoed van deze kerken is onlosmakelijk verbonden met de geschiedenis van Culemborg en zijn monumentale gebouwen met dito interieurs. Vanuit dat perspectief moet gekeken worden wat deze gebouwen nodig hebben om ook naar de toekomst toe deze waarde voor de stad te behouden."Als het daarvoor nodig is dat

de afzonderlijke kerken en de culturele organisaties samen effectiever gebruik gaan maken van de voorhanden zijnde gebouwen, moet dat bespreekbaar worden gemaakt vóórdát er onomkeerbare keuzes worden gemaakt”: aldus Marco van Zandwijk.

Gezamenlijk plan met draagvlak

Belangrijk is om het gesprek aan te gaan samen met de kerken. Door gezamenlijk met één visie en één plan te komen is de kans het grootst dat deze gebouwen relevant blijven voor de stad. Wij moeten het niet zo ver laten komen dat deze visie moet gaan komen van een ontwikkelaar die één van deze monumenten wil gaan herbestemmen. ‘Gezocht moet worden naar de betekenis van deze gebouwen voor de Culemborgse samenleving’ volgens statenlid Bos. Het gaat daarbij niet om het steunen van kerken maar om het behoud van monumenten die de stad door de eeuwen heen zijn ‘verhaal’ geven. Een schitterend voorbeeld van samenwerking tussen de Raad van Kerken (plus de moskeeën) en de Roos van Culemborg was het 3 weekenden durende evenement 'Heilige Huisjes' Dit evenement, georganiseerd in het kader van Culemborg 700, voorzag op de zondagmiddagen in een reeks concerten in de vijf binnenstadskerken. Behalve dat de publicaties en tentoonstellingen over de Culemborgse geschiedenis veel bezoekers en van binnen en buiten de stad trok, leverde het ook lesmateriaal voor de scholen op. Door samen met de gebruikers het gesprek aan te gaan, zullen mogelijkheden naar de toekomst toe duidelijk moeten worden. Het hebben van een gezamenlijk plan zal het bovendien gemakkelijker maken om bij de provincie en het rijk op (financiële) steun te kunnen rekenen.

Voorliggende uitdaging

Als het om de toekomst van de kerk en de monumentale kerkgebouwen gaat valt er veel over te zeggen. Frank Duivenvoorde formuleerde de uitdaging die er voor ons ligt treffend. “Er zijn drie belangrijke spelers in het veld : de kerken zelf (hoe open en gastvrij zijn ze, hoe geloofwaardig en wat is hun eigen overlevingsplan ?) de media in Nederland (welk beeld geven ze af van de kerken) en de scholen, wat wordt daar nog aan liefde voor de christelijke levensbeschouwing, kerk en geloof bijgebracht. De kerken zijn dus aan het sterven. Er zullen vele gebouwen afgestoten moeten worden. De instandhouding dreigt onbetaalbaar te worden. In de toekomst zullen een beperkt aantal geloofsgemeenschappen overleven. Zij die er overleven zullen niet altijd een kerkgebouw kunnen betalen. Hier ligt dus een grote uitdaging.”

Volgende stap

Het CDA Culemborg zal de verkregen informatie en inzichten delen met het college. De CDA fractie zal de komende tijd in gesprek blijven met betrokkenen en deze inzichten meenemen bij de beoordeling van de omgevingsvisie.

Voor vragen en-of suggestie kan contact worden gezocht met
Marco van Zandwijk (Raadslid CDA Culemborg) marco.van.zandwijk@raadslid.culemborg.nl